

10. SINIF

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DEFTERİ

Sevgili Öğrenciler,

FAZ serisi; eğitim-öğretim hayatınızın her anında sizinle olmaya, daha etkili yöntemlerle sizleri hayata ve sınavlara hazırlamaya devam ediyor. Tecrübeli kadromuz tarafından titiz ve yoğun bir çalışmayla hazırladığımız bu **"FAZ Defter Serisi"** sizi adım adım başarıya ulaştıracak.

"Defter Serisi"nde Neler Var?

Defterimiz etkili ve kalıcı öğrenme sağlamak için **"FAZ - FAZ"** tasarlandı. Her FAZ'da önce konuyu öğrenecek, sonra örneklerle öğrenmenizi pekiştirecek, en sonda da neleri öğrenip öğrenmediğinizi kontrol etmek için hazırladığımız testlerle kendinizi değerlendireceksiniz. **PISA, TIMSS, ALES** vb. ulusal ve uluslararası sınavlar incelenerek hazırlanan özel ve özgün soru tipleriyle karşılaşacak ve öğrenme durumunuzu çok yönlü bir şekilde takip edebileceksiniz. Ayrıca **"infografik"** çalışmalarımızla öğrenmenizi daha kalıcı hale getireceksiniz. Sayfalarda sizin için bıraktığımız boş yerlere konuyla ilgili notlar alabileceksiniz. Kitapta yer alan örnek ve soruların çözümlerine de sizin için hazırladığımız dijital ortamlardan her an ulaşabileceksiniz.

Geleceğinizi inşa ettiğiniz bu yolda, size bir nebze olsun katkıda bulunabilmenin verdiği mutlulukla hayat boyu başarılar dileriz.

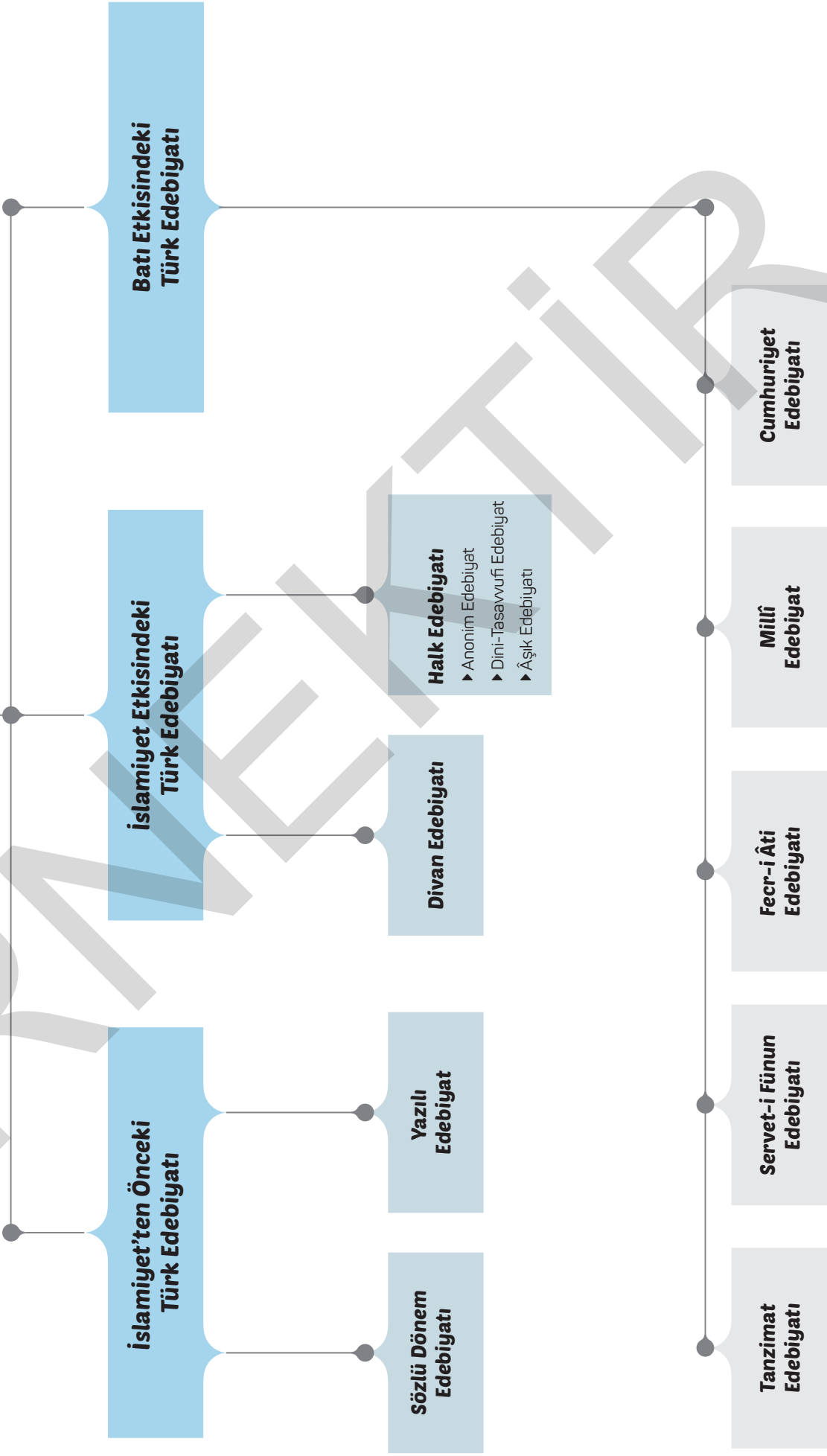
İÇİNDEKİLER

FAZ 01	Türk Edebiyatının Tarihi Gelişimi	3 – 12
FAZ 02	Yazım Kuralları	13 – 28
FAZ 03	Noktalama İşaretleri	29 – 42
DEĞERLENDİRME FAZI 01		43 – 48
FAZ 04	Dede Korkut Hikâyeleri	49 – 58
FAZ 05	Halk Hikâyeleri - Mesnevi	59 – 70
FAZ 06	Tanzimat'tan Milli Edebiyat'a Hikâye	71 – 86
FAZ 07	Filimsiler (Eylemsiler)	87 – 96
DEĞERLENDİRME FAZI 02		97 – 102
FAZ 08	İslamiyet Öncesi Türk Şiiri	103 – 112
FAZ 09	Geçiş Dönemi Şiiri	113 – 122
DEĞERLENDİRME FAZI 03		123 – 128
FAZ 10	Anonim Halk Şiiri	129 – 138
FAZ 11	Âşık Tarzı Halk Şiiri	139 – 152
FAZ 12	Dini - Tasavvufi Halk Şiiri	153 – 166
DEĞERLENDİRME FAZI 04		167 – 172
FAZ 13	Divan Şiiri	173 – 186
FAZ 14	Divan Şairleri	187 – 198
DEĞERLENDİRME FAZI 05		199 – 204
FAZ 15	Tamlamalar	205 – 214
FAZ 16	Destan	215 – 224
FAZ 17	Destan - Efsane	225 – 238
FAZ 18	Roman	239 – 248
FAZ 19	Tanzimat Dönemi Romanı	249 – 260
FAZ 20	Servet-i Fünun ve Milli Edebiyat Romanı	261 – 274
DEĞERLENDİRME FAZI 06		275 – 280
FAZ 21	Cümle Türleri	281 – 292
FAZ 22	Tiyatro - Geleneksel Türk Tiyatrosu	293 – 302
FAZ 23	Tanzimat'tan Milli Edebiyat'a Tiyatro	303 – 316
FAZ 24	Anı - Haber Yazısı	317 – 328
FAZ 25	Gezi Yazısı	329 – 333
DEĞERLENDİRME FAZI 07		334 – 339
CEVAP ANAHTARLARI		340 – 342

1. ÜNİTE

infografik

TÜRK EDEBİYATININ DEVİRLERİ

TÜRKÇENİN TARİHSEL GELİŞİM EVRELERİ

ALTAY DİL BİRLİĞİ DÖNEMİ

EN ESKİ TÜRKÇE DÖNEMİ

İLK TÜRKÇE

ESKİ TÜRKÇE (Göktürk - Uygur - Karahanlı)

ORTA TÜRKÇE

BATI TÜRKÇESİ

Eski Anadolu Türkçesi Dönemi (Oğuzca)

Osmanlı Türkçesi Dönemi

Çağdaş Dönem

a. Türkiye Türkçesi

b. Azeri Türkçesi

c. Gagavuz Türkçesi

d. Türkmen Türkçesi

KUZEYDOĞU TÜRKÇESİ

Kuzey Türkçesi
(Kıpçakça)

Doğu Türkçesi
(Çağatayca)

Çağdaş Dönem

a. Kırgız Türkçesi

b. Nogay Türkçesi

c. Özbek Türkçesi

d. Kazak Türkçesi

e. Tatar Türkçesi

f. Uygur Türkçesi

Edebiyat - Tarih İlişkisi

- Edebiyat; duygu, düşünce ve hayalleri yazılı veya sözlü olarak güzel ve etkili bir biçimde anlatma sanatıdır.
- Tarih; toplumları, milletleri, kuruluşları etkileyen hareketlerden doğan, olayları yer ve zaman göstererek anlatan, bu olaylar arasındaki ilişkileri, daha önceki ve sonraki olaylarla bağlantılarını; karşılıklı etkilenmeleri, her milletin kurduğu medeniyeti, kendi iç sorunlarını inceleyen bilim dalıdır.
- Edebiyat tarihi ise bir ulusun çağlar boyunca meydana getirdiği edebî eserleri inceleyerek duyguda ve düşüncede izlediği yolu, geçirdiği evreleri bize tanıtır.
- Edebiyat ile tarih arasında sıkı bir ilişki vardır. Çünkü bir milletin edebiyatı; millî ruhu ve millî hayatı göstermek için en samimi bir ayna sayılabilir. “Bir millet hayatı nasıl görüyor, nasıl düşünüyor, nasıl hissediyor?” Biz, bunu en doğru ve canlı olarak o milletin fikir ve yazın (edebiyat) ürünlerinde bulabiliriz. Şu hâlde edebiyat tarihi, bir milletin maddi ve manevi gelişmesini, edebî eserlerin penceresinden gören ve gösteren canlı bir tarih şubesidir.
- Edebî eserler, bütün sanat ve düşünce eserleri gibi, toplumun hayatı ile ilgili olduğu ve ulusal kültürün izlerini taşıdığı için hem sanat eseri hem de yazıldıkları zamanı canlandıran birer belge olarak ele alınır.
- Edebiyat ve tarih birbirinden soyutlanamaz ve bağları koparılamaz bir yapıdadır. Edebî eserler, yazıldığı ya da söz edildiği dönemin askeri, dinî, ekonomik, sosyal ve kültürel özelliklerini kısaca, dönemin zihniyetini yansıtır. Böylelikle edebiyat için tarihe kaynaklık eden önemli bir alandır, denebilir. Bunun yanında edebiyat da bir bilim dalı olarak edebî eserlerin açıklanmasında ve bazı edebî eserlerin oluşturulmasında tarihin verilerinden yararlanmaktadır.

Edebiyat Tarihi ve Edebiyat Tarihçisi

- Edebiyat tarihi, genel tarihin en önemli kısmını oluşturmaktadır. Edebiyat tarihi olmadan edebî eserlerin değerlendirilmesi ve yaşatılması pek kolay değildir.
- Edebiyat tarihi, bir bakıma edebiyatın ve edebiyatla ilgili ürünlerin tarihidir. Edebiyatın tarih içindeki seyri ve geçirdiği aşamaları araştırır.
- Edebiyat tarihi ile ilgilenen kişilere edebiyat tarihçisi denir.

Edebiyat tarihçisi, bir yapıtı ya da edebî bir şahsiyeti incelerken objektif olmalı; mümkün olduğunca kişisel yorumlarını araştırmalarına dahil etmemelidir. Bir edebiyat tarihçisi:

- Sanatçıların yapıtlarını inceler,
- Sanatçıların hayatlarını inceler,
- Dönemin siyasî olaylarını inceler,
- Dönemin sosyal ve kültürel hayatını inceler,
- Edebî türlerin gelişimini ve edebî akımları inceler.

Edebî Metin - Tarihi Metin

- Edebî metinler; okuyan ya da dinleyende estetik duygular uyandıran; insanların duygu, düşünce ve hayal dünyasını zenginleştiren güzel ve etkili metinlerdir. Edebî metinlerin etkileyiciliğini sağlayan özelliklerin başında, kullanılan dil gelir. Bu dil, sanatsal özellikler taşıyan çoğu zaman sanatlara ve mecazlara dayalı bir dildir. Temel amacı bilgi vermek olmayan edebî metinler, insanların duygu dünyalarında etkilenmeler meydana getirir.

Örnek

Sözcükler insanı anlamaya ve anlatmaya yetmez çoğu zaman. Yaşamlarımızdaki gerçekleri ifade etmeye yarar ve bir de düşüncemizi, duygularımızı anlamaya ve anlatmaya... Sözcüklerin yetersiz ya da yorgun düştüğü durumlarda onun yerini davranışlarımız almaz mı? Yan yana yürümek, koşmak ya da bilmediğimiz yollarda yürümek hiç anlamlı gelmiyor mu sana?

Bu yolculuğa kendimle başladım, seninle devam ettim ve kendimle bitiriyorum artık. Yazmaya başladığımda bendim, bitirdiğinde sen. Başlangıç ve son birleşti Lea. Bir noktaydım başlangıçta, sonra bir çizgi (paraboldu belki de). Seninle buluştuğum o noktadan sonra bir çember çizmeye başlamıştık. Ben, senin noktadan yürüdüm, sen benim noktamdan yürüdün. Başlangıç ve son, son ya da başlangıçtı bizimkisi.

- Tarihi metin, geçmişteki olayları yer ve zaman göstererek neden-sonuç ilişkisi içinde anlatan metinlerdir. Anlatım nesneldir, bilimsellik iddiası vardır. Öğretici metindir. Edebî metinler gibi, süslü ve sanatsal anlatıma sık sık başvurulmaz.

Örnek

Queen Elizabeth, Agamemnon, Lord Nelson muharebe gemileri ve İnflexible muharebe kruvazöründen oluşan 1. tümen, saat 10.30'da Çanakkale Boğazı'ndan içeri girdi. Filonun önündeki muharepler savaş alanını tanıyorlardı. Planlanan noktaya ulaşıldığında Queen Elizabeth'in hedefi Rumeli Mecidiye Tabyası, Lord Nelson'un hedefi Namazgâh Tabyası, İnflexible hedefi ise Rumeli Hamidiye Tabyası idi. “A Savaş hattı” olarak adlandırılan bu plan 11.30'da uygulamaya başlandı ve 11.30'da merkez tabyalarına ateş başladı.

Edebiyatımızda Batılı anlamda edebiyat tarihi çalışmaları Tanzimat Dönemi'nde başlar ve Cumhuriyet Dönemi'nde hız kazanır.

Edebiyatımızın Tarihsel Devirleri ve Sınıflandırma Ölçütleri

Edebiyatımızı dönemlere ayırırken kullandığımız ölçütler şunlardır:

Dil Anlayışı

- Türklerin tarih sahnesine çıktıkları ilk dönemlerde dış etkilere kapalı ve saf bir dili vardı. Bu döneme ait eserlerde saf bir Türkçenin varlığı öne çıkmaktadır.
- İslamiyet'in kabulüyle birlikte dilimiz Arapça ve Farsçanın etki alanına girdi. Bu durum edebiyat eserlerinde kullanılan dilin önemli ölçüde değişmesi sonucunu doğurdu.
- Tanzimat süreciyle beraber bu kez Fransızcadan dilimize kelimeler geçmeye başladı.

Din

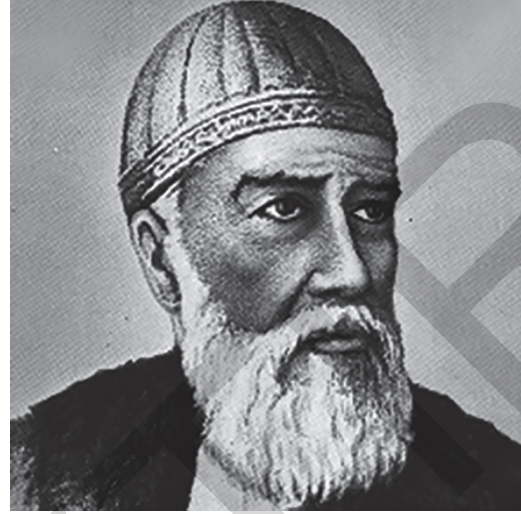
- Edebiyatımızın dönemlere ayrılmasındaki en önemli ölçüt dindir.
- Özellikle Türklerin İslamiyet'i kitleler halinde kabul etmesiyle birlikte hem dilde hem de dilin kullanıldığı edebiyat eserlerinde birtakım değişimler meydana gelmiştir. Bu değişimler hem içerik hem de dil ve anlatım yönüyle olmuştur.

Coğrafya

- Savaş, göç ve yeni yerler fethetme arzusu gibi nedenlerle farklı coğrafyalara giden Türkler farklı kültürlerle tanışmıştır.
- Etkileşime girilen kültürler ve dile alınan yeni kelimeler bir süre sonra edebiyatta da kendini göstermiştir.

Kültürel Farklaşma

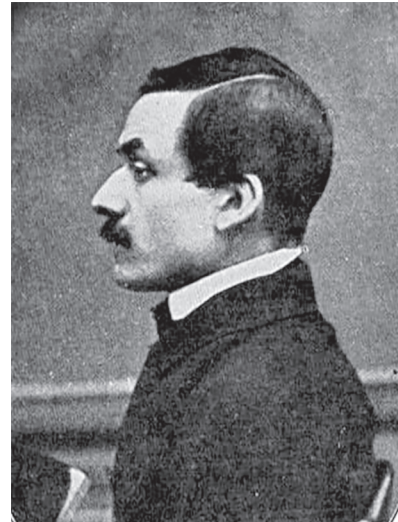
- Gerek kabul edilen İslamiyet'in etkisi gerekse de farklı coğrafyalara yerleşme gibi nedenlerle Arap ve Fars kültürleriyle temasa geçilmesi hiç şüphesiz edebi anlayışları önemli ölçüde değiştirmiştir.
- İslamiyet'in kitlelere öğretilmesi için dini-tasavvufi ve didaktik tarzda eserler kaleme alınmıştır.
- Yine ilerleyen yüzyıllarda Batı medeniyet sahasına girilince kültürel dünyamızda önemli değişimler yaşandı.
- Edebiyatımızda pek çok yeni türün ilk örnekleri verilmeye başlandı.

Fuzuli

Orhun Kitabeleri

Şinasi

Bilgi Kutusu

Edebiyatımızı İslamiyet Öncesi, İslami Devir ve Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı olarak üç dönemde inceleyen edebiyat tarihçisi Mehmet Fuat Köprülü'dür. Köprülü'nün yaptığı bu tasnif geçerliliğini korumaktadır.

Edebiyat tarihi ile ilgili araştırmalar yapan belli başlı araştırmacılarımız şunlardır:

- Mehmet Fuat Köprülü
- Agâh Sırrı Levent
- Ahmet Hamdi Tanpınar
- Mehmet Kaplan
- Orhan Şaik Gökyay
- Şükrü Elçin
- Nihat Sami Banarlı
- Kenan Akyüz
- Behçet Necatigil
- Ahmet Kabaklı
- Reşat Ekrem Koçu
- Vasfi Mahir Kocatürk
- Mustafa Nihat Özön

Tarihi Dönemlerine Göre Edebiyatımızın Başlıca Ürünleri

- **Altay Dil Birliği:** Bu devre ait birtakım kelimeler dışında bir dil belgesi yoktur. Türkçenin Altay dillerinden ayrıldığı devredir. MÖ.9000'lere kadar ulaşmaktadır.
- **En Eski Türkçe:** Türkçenin ana Altaycadan kopup bağımsız bir dil olduğu devredir. MÖ.4000'lere gitmektedir.
- **İlk Türkçe:** Bu devre ait araç-gereç ve kişi adları bulunmaktadır. Türkçe bu dönemde Eski Doğu Türkçesi ve Eski Batı Türkçesi olarak 2'ye ayrılır.
- **Eski Türkçe:** Türkçeye dair berrak bilgilere sahip olduğumuz ilk dönemdir. Eski Türkçe Dönemi üç devreden oluşmaktadır

1. Göktürkçe Devresi

- V. yüzyıl ile VIII. yüzyılları kapsayan dönemdir.
- Bu döneme ait başlıca metinler *Yenisey* ve *Orhun Yazıtları*'dır.

2. Uygurca Devresi

Bu dönemin başlıca metinleri *Sekiz Yükmek*, *Altun Yaruk*, *İrk Bitig* ve *Kalyanamkara* ile *Papamkara Hikâyeleri*'dir.

3. Karahanlı (Hakaniye) Türkçesi Devresi

- 11. ile 13. yüzyıllar arasını kapsayan dönemdir.
- Bu dönemden günümüze kalan başlıca eserler şunlardır:
 - a. Kutadgu Bilig
 - b. Divan-ı Lügati't Türk
 - c. Atabetü'l Hakayık
 - d. Divan-ı Hikmet

Orta Türkçe

13. ve 15. yüzyıllar arasındaki dönemdir. Bu devrede Türk boyları farklı coğrafyalara yayılmıştır. Bu nedenle dilde hem yapı hem de söyleyiş değişiklikleri oluşmuştur.

a. Kuzeydoğu (Harezmi) Türkçesi

Bu dönemin belli başlı dil ürünleri şöyledir:

- Nehcü'l - Feradis
- Mukaddimetü'l - Edep
- Kısasü'l - Enbiya
- Muinü'l - Mürid

b. Kuzey Türkçesi (Kıpçakça)

Bu dönemdeki başlıca eser *Codex Cumanikus*'tur. (Kodeks Kumanikus)

c. Batı Türkçesi (13.-15. yüzyıllar)

Eski Anadolu (Oğuz) Türkçesi devresidir. Başlıca ürünler şunlardır:

- Dede Korkut Hikâyeleri
- Kelile ile Dimne (Kul Mesut)
- Muhammediye (Yazıcıoğlu Mehmet)
- Vesiletü'n Necat (Süleyman Çelebi)
- Süheyl ü Nevbahar (Hoca Mesut)
- Harname (Şeyhi)
- Garipname (Aşık Paşa)
- Cemşid ü Hurşid, İskendername (Ahmedi)
- Risaletü'n Nushiyye (Yunus Emre)
- Yusuf u Züleyha (Şeyyat Hamza)
- Çengname (Ahmed-i Dai)
- Mantıku't- Tayr (Gülşehri)
- Divan (Kadı Burhanettin)
- İbtidaname, Rebapname (Sultan Veled)
- Çarhname (Ahmet Fakih)

Yeni Türkçe

15. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar devam eder.

a. Doğu Türkçesi (Çağatayca)

- Babürname (Babür Şah)
- Muhakemetü'l Lugateyn, Mecalisü'n Nefais (Ali Şir Nevai)
- Şecere-i Türk, Şecere-i Terakime (Ebulgazi Bahadır Han)

b. Batı Türkçesi (Osmanlı Türkçesi)

- 15. yüzyıl ile 20. yüzyıllar arasındaki dönemdir.
- Divan edebiyatı dönemidir.
 - ▶ Su Kasidesi
 - ▶ Leyla ile Mecnun
 - ▶ Beng ü Bade
 - ▶ Rind ü Zahid
 - ▶ Şikayetname

(Fuzuli)

- Kanuni Mersiyesi
- Divan
- Siham-ı Kaza (Nefi)
- Divan (Nedim)
- Hayriye, Hayrabat (Nabi)
- Hüsnü Aşk (Şeyh Galip)
- İntibah, Cezmi (Namık Kemal)
- Araba Sevdası, Zemzeme (R. Mahmud Ekrem)
- Elhan-ı Şita (Cenap Şahabettin)

(Baki)

Modern Türkçe

20. yüzyılın başından günümüze kadar devam eden süreçtir.

- Çalılıkusu (Reşat Nuri Güntekin)
- Otuz Beş Yaş (Cahit Sıtkı Tarancı)
- Cevdet Bey ve Oğulları (Orhan Pamuk)
- Tutunamayanlar (Oğuz Atay)
- Od (İskender Pala)
- Puslu Kıtalar Atlası (İhsan Oktay Anar)

Bilgi Kutusu

Türklerin Kullandığı Alfabeler

- Göktürk Alfabesi
- Uygur Alfabesi
- Arap Alfabesi
- Kiril Alfabesi
- Latin Alfabesi

1. *Nefi, Nedim, Nabi, Fuzuli, Şeyh Galip* gibi sanatçılar, aşağıdaki dönemlerin hangisinde eser vermiştir?

A) İslamiyet'ten Önceki Türk Edebiyatı
B) Divan Edebiyatı
C) Milli Edebiyat
D) Servet-i Fünun Edebiyatı
E) Cumhuriyet Edebiyatı

2. Aşağıdaki edebi eserlerden hangisi kronolojik olarak diğerlerinden önce oluşturulmuştur?

A) Tutunamayanlar
B) Otuz Beş Yaş
C) Bir Bayrak Rüzgar Bekliyor
D) Siham-ı Kaza
E) Benim Adım Kırmızı

3., edebi eserlerle o eserleri oluşturanları sosyal çevresiyle beraber inceler. Böylece atalarımızın duygu, düşünce ve edebi anlayışları hakkında bize bilgi aktarır. Bir başka deyişle toplumun edebiyatının geçirdiği dönemleri anlatan, edebiyat hayatını değerlendiren bir bilim dalıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Toplum bilimi
B) Sanat tarihi
C) Uygarlık bilimi
D) Tarih bilimi
E) Edebiyat tarihi

4. Türk edebiyatı, 19. yüzyılda Batılı edebiyatların etkisi altına girmiş ve yeni bir edebi evre başlamıştır. Özellikle Fransız edebiyatından etkilenen sanatçılarımız "Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı" evresini oluşturmuştur. Türkçenin ve Türk edebiyatının yepyeni gelişmeler gösterdiği bu evrede klasisizm, romantizm ve realizm gibi edebi akımlar oldukça etkili olmuştur.

Bu parçada Türk edebiyatının devirlere ayrılma ölçütlerinden hangisi üzerinde durulmuştur?

A) Dil anlayışı
B) Kültürel farklılaşma
C) Dini değişiklik
D) Dil coğrafyası
E) Yazının kullanılıp kullanılmaması

- 5.

Edebiyat Tarihçisi

→ Edebi eserleri incelemek (I)
→ Edebi akımları incelemek (II)
→ Edebiyatçıların yaşamını incelemek (III)
→ Tarihi kaynakları incelemek (IV)
→ Edebi türleri incelemek (V)

Yukarıdaki diyagramda oklarla verilenlerden hangisi edebiyat tarihçisinin doğrudan ilgilendiği konulardan biri değildir?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?

A) Edebiyat tarihçisi ve tarihçi "geçmiş" üzerinde çalışır fakat aynı yöntemi kullanmazlar.
B) Tarihçinin üzerinde çalıştığı geçmiş, artık devrini tamamlamışsa da edebiyat tarihçisinin konusu olan geçmiş ise varlığını sanat eseriyle sürdürmektedir.
C) Kaynaklar tarihçi için yanıltıcı ve taraflı yazılmış olabilir fakat edebiyat tarihçisinin incelediği edebi eser, kendisini olduğu gibi yansıtır.
D) Tarihçi, kişilerin üzerinde olaylarla ilgisi oranında dururken edebiyat tarihçisi, sanat eserini oluşturan belirli kişiler üzerinde durur.
E) Tarihçinin tarafsız olma zorunluluğu yoktur ama edebiyat tarihçisi ele aldığı eseri nesnel ölçütlerle değerlendirmeye mecburiyetindedir.

7. Türk edebiyatının X. yüzyıldan XIII. yüzyıla kadar olan evresine

I
Eski Türkçe adı verilmektedir; bu dönem Göktürk, Uygur ve
II III IV
Karahanlı devirleri olarak üçe ayrılmaktadır.
V

Bu cümledeki altı çizili bölümlerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

8. I. Dini değişiklik
II. Coğrafya
III. Kültürel farklılaşma
IV. Dil anlayışının değişmesi
V. Siyasi gelişmeler

Yukarıdakilerden hangisi Türk edebiyatının devirlere ayrılma ölçütlerinden biri değildir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

9. Aşağıdaki dizelerden hangisi Türkçenin daha önceki devirlerine aittir?

- A) Bizdik o hücumun bütün aşkıyla kanatlı
Bizdik o sabah ilk atılan safta yüz atlı
B) Fethin daha bir ülkeyi parlattığı gündü
Biz uğruna can verdiğimiz yerde göründü
C) Yolcuyum bir kuru yaprak misali
Rüzgarın önüne katılmışım ben
D) Dal bir gün dedi ki tomurcuğuna
Tenimde bir yara işler gibisin
E) Biri gördi bir saray-ı zerginâr
Uçar iken anda indi şah-var

10. I. Metin

Şu Boğaz harbi nedir? Var mı ki dünyada eşi?
En kesif orduların yükleniyor dördü beşi
Tepeden yol bularak geçmek için Marmara'ya
Kaç donanmayla sarılmış ufacak bir karaya

II. Metin

Çanakkale Savaşı 18 Mart 1915 - 9 Ocak 1916 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. 18 Mart 1915'te başlayan ilk saldırı 9 Ocak 1916'da sona ermiştir. Birleşik krallık ve Fransa gemilerinden oluşan bir donanma ile Boğaz'a geniş çaplı ilk saldırı 1915 Şubat ayında başlatıldı. En güçlü saldırı ise 18 Mart 1915 günü uygulamaya konuldu. Ancak Birleşik Donanma ağır kayıplara uğradı ve deniz hareketinden vazgeçildi.

Numaralanmış metinlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Her iki metinde de aynı konu ele alınmıştır.
B) I. metin edebi, II. metin tarihi özelliktedir.
C) I. metinde sanatsal dil, II. metinde göndergesel dil kullanılmıştır.
D) I. metinde nesnel yargılar, II. metinde öznel yargılar öne çıkmıştır.
E) İki metnin yazılış amacı farklıdır.

11. Geçmiş çok eski devirlere dayanan Türk edebiyatında ---- de kullanılmıştır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) Çin alfabesi
B) Göktürk alfabesi
C) Uygur alfabesi
D) Arap alfabesi
E) Latin alfabesi

12. İslamiyet etkisinde gelişen Türk edebiyatının bir kolu olan Halk edebiyatı şu üç bölüme ayrılmaktadır: Anonim Halk Edebiyatı, Âşık Edebiyatı, Dini ve Tasavvufi Halk Edebiyatı.

Bu cümledeki altı çizili bölüm Türk edebiyatının devirlere ayrılmasında hangi ölçütün de göz önünde bulundurulduğunu gösterir?

- A) Yazının kullanılıp kullanılmaması
B) Dilin işlenmiş (sanatlı) olup olmaması
C) Ürünlerin söyleyeninin belli olup olmaması
D) Kültürel değişikliğin yansıması
E) Sözlü kültürün egemen olup olmaması

1. Aşağıdaki eserlerden hangisi diğerlerinden daha eski bir tarihe aittir?

- A) Esir Şehrin İnsanları
- B) Ateşten Gömlek
- C) Muhakemet'ül Lügateyn
- D) Saatleri Ayarlama Enstitüsü
- E) Memleketimden İnsan Manzaraları

2. Edebiyat ile tarih arasında yakınlık vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu yakınlığı doğrudan örneklendiren bir türdür?

- A) Fantastik roman
- B) Macera romanı
- C) Bilimkurgu romanı
- D) Psikolojik roman
- E) Tarihi roman

3. Aşağıdakilerden hangisi edebiyattaki değişime yön veren en temel unsurlardan biri değildir?

- A) Dil değişimi
- B) Kültürel değişim
- C) Zihniyet değişimi
- D) Teknolojik ilerlemeler
- E) Edebiyatta yeni anlatı türlerinin görülmesi

4. *I. Metin*

Tanzimat Dönemi'nde edebiyatımızda önemli değişimler meydana gelmiştir. Edebiyatın yönü büyük ölçüde Batı'ya çevrilmiştir. Roman, tiyatro, makale gibi Batı kaynaklı edebî türler ilk kez bu dönemde edebiyatımızda görülmüştür. Edebî eserin içeriğinde yenilikler ortaya çıkmıştır. Fransız İhtilali'nin etkisiyle ortaya çıkan ve yayılan kavramlar bu dönem yapıtlarında özellikle yer bulmuştur.

II. Metin

Tanzimat Fermanı 3 Kasım 1839'da ilan edilmiştir. Fermanı, dönemin padişahı olan Sultan Abdülmecit imzalamıştır. Fermanı Gülhane Parkı'nda Mustafa Reşit Paşa okumuştur. Osmanlı tarihindeki ilk demokratik anayasal süreçtir. Fermanın gayesi, geri kalmış olan Osmanlı Devleti'ne eski gücünü ve saygınlığını kazandırmaktır.

Yukarıdaki metinler ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Metinler ağır ve anlaşılmaz bir dille yazılmıştır.
- B) I. metin, edebiyat tarihinden söz etmektedir.
- C) II. metinde edebî akımlardan bahsedilmektedir.
- D) I. metinde dil sanatsal işlevdedir.
- E) II. metinde dilin heyecan bildirme işlevi ağır basmaktadır.

5. Aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir edebiyat dönemine aittir?

- A) Siham-ı Kaza
- B) Tuhfet'ül Hameyn
- C) Kanuni Mersiyesi
- D) Şikayetname
- E) Otuz Beş Yaş

6. Edebiyat tarihçisi ve araştırmacısının görevleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Tarihteki önemli olayların sebeplerini araştırmak
- B) Şair ve yazarların yaşam öykülerini araştırmak
- C) Edebî akımların eserler üzerindeki etkilerini ortaya çıkarmak
- D) Edebî eserlerin analizini yapmak
- E) Edebî eserlerin dilini etkileyen faktörleri belirlemek

7. Bizde modern anlamda edebiyat tarihi araştırmalarının öncülüğünü yapan edebiyat tarihçisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mehmet Fuat Köprülü
- B) Cemil Meriç
- C) Nurullah Ataç
- D) Abdülhak Hamit Tarhan
- E) Ziya Gökalp

8. Dil, konuşulduğu toplumun kültürüne tutulmuş bir aynadır. Yazılı eserlerin malzemesi dildir. Dil, konuşulduğu toplumun kültüründen izler taşıdığına göre dil aracılığıyla oluşturulan yazılı eserlerin de kültür taşıyıcılığı vasfı vardır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi dilin kültür taşıyıcılığı niteliğini en iyi yansıtmaktadır?

- A) Sohbet
- B) Deneme
- C) Makale
- D) Biyografi
- E) Atasözü

9. Aşağıdaki yazarlardan hangisinin araştırmacılık yönü ağır basmamaktadır?

- A) Agâh Sırrı Levent
- B) Ziya Osman Saba
- C) Ahmet Kabaklı
- D) Mehmet Kaplan
- E) Nihat Sami Banarlı

10. Bu dönem eserlerinin dili genelde ağır ve sanatlıdır. Arap ve Fars edebiyatının etkisi belirgindir. Nesir türündeki eserlere de rastlanmakla beraber yaygın edebiyat türü şiirdir. Şiirde kaside, gazel, mesnevi, şarkı, murabba, terakibent ve terci-bent nazım biçimleri sıkça kullanılmıştır. Şiirde özellikle aşk, sevgilinin güzelliği, eğlence, doğa, övgü konuları dile getirilmiştir. Fuzuli, Baki, Nedim, Nefi gibi sanatçılar bu dönemde öne çıkmıştır.

Yukarıda sözü edilen edebiyat dönemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fecr-i Âti edebiyatı
- B) Halk edebiyatı
- C) Divan edebiyatı
- D) Millî Edebiyat
- E) Cumhuriyet edebiyatı

11. (I) Edebiyat metni, öğretme kaygısıyla oluşturulmuştur. (II) Tarihî metinlerde geçmişteki olaylar sebep - sonuç ilişkisi içinde ele alınır. (III) Edebî metinlerde dilin güzel ve etkileyici bir biçimde kullanılması esastır. (IV) Tarihî metinlerde dil göndergesel işlevdedir. (V) Bazı edebî metinlerde tarihî olayların kurgulanarak anlatıldığı görülmektedir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yanlış bir bilgi verilmiştir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV E) V.

Yazım Kuralları

“Ki”nin Yazımı

- “Ki” bağlaç olduğunda bir sözcüktür. Dolayısıyla her sözcük gibi kendisinden önceki sözcükten ayrı yazılır.

Örnek

Evden bir an önce çıkalım ki toplantıya geç kalmayalım.

Baktım ki kar, tüm yolları kapatmış.

- Ek olan “ki” kendisinden önceki sözcüğe bitişik yazılır. Ya sıfat yapar ya da ilgi zamiri görevinde kullanılır.

Örnek

Akşamki maç çok keyifliydi. (sıfat)

Evdeki hesap çarşıya uymadı. (sıfat)

Benim kalemim seninkinden güzel yazıyor. (ilgi zamiri)

Bu şairinki bana daha etkileyici dizeler gibi geldi. (ilgi zamiri)

Dikkat

Bazı örneklerde “ki” bağlacı, kendisinden önceki sözcükle kalıplaşarak bitişik yazılır olmuştur.

Örnek

Mademki
Sanki
Oysaki
Belki
Halbuki
Meğerki
Çünkü

“De”nin Yazımı

- “De”, bağlaç olduğunda kendisinden önceki kelimeden ayrı yazılır. Ayrıca büyük ünlü uyumuna uyar.

Örnek

Sen de yarınki tiyatro oyununa gelmeyi düşünür müsün?

Onunla konuş da bize bu konuda yardımcı olsun.

- “De” bağlacı, ünsüz sertleşmesi kuralından asla etkilenmez. Dolayısıyla “te, ta” biçiminde yazılamaz.

Örnek

Bu anıt da 18. asırda yapılmış.

Kelebek de etkileyici renklere sahiptir.

Dikkat

Bağlaç olan “de (da)”, “dahi, bile” anlamı katar ve cümleden çıkarıldığında cümlemin anlamında bozulma meydana gelmez.

Ek olan “-de”, kendisinden önceki sözcüğe bitişik yazılır ve cümleden çıkarıldığında anlam bozulur.

Örnek

Aradığınız her şeyi bu kitapta bulabilirsiniz.

Cekette indirim başlamış.

“Mi” Soru Edatının Yazımı

“Mi” soru edatı, kendisinden önceki sözcükten daima ayrı yazılır. Kendisinden önceki kelimenin ünlüsüne göre değişip “mı, mu, mü” olabilir. Kendisinden sonra gelen eklerle bitişik yazılır.

Örnek

Bu derste işlenen her şeyi anladın mı?

O filmi sen de izlemiş miydin?

Sözünü ettiğin mesele toplantıda konuşuldu mu?

Güzel mi güzel bir koltuk takımı aldık.

Saat dokuz oldu mu kitap okumaya başladık.

“İse, idi, imiş ve ile” nin Yazımı

- “İse, idi, imiş, ile” kendisinden önceki sözcüğe bitişik yazılabileceği gibi sözcükten ayrı da yazılabilir.

Örnek

Bir zamanlar çok ünlü bir şair idi.
Bu aralar oldukça sessizdi.
Mete ile Teoman kütüphaneye gitmişler.
Yayınevinden kitapla dergi aldım.
Pikniğe gider iseniz biz de sizinle gelmek isteriz.
İşi tamamlarsanız bize haber verin.
Okumaktan zevk alıyor imiş.
Okula hep bu yoldan gidiyomuş.

Gün ve Ay Adlarının Yazımı

- Belirli bir gün veya tarihi gösteren gün ve ay adları büyük harfle başlar.

Örnek

Süleyman, 13 Temmuz 1978’de doğdu.

Düğün 10 Nisan Salı günü yapılacaktır.

Toplantı 15 Ağustos’a ertelendi.

- Belirli bir gün veya tarihi göstermeyen gün ve ay adları küçük harfle başlar.

Örnek

Önümüzdeki salı günü pikniğe gideceğiz.

Her kış, şubatta Uludağ’a giderdi.

Tarihlerin Yazımı

- Tarihler yazılırken gün, ay, yıl sırası izlenir.

Aşağıdaki tarihlerin yazımı doğrudur.

20 Eylül 1995

20.09.1995

20/09/1995

20/IX/1995

20.IX.1995

Gök Cisimlerinin Adlarının Yazımı

- Ay, dünya, güneş gibi gök cisimleri, coğrafya ve gök bilimi terimi olarak kullanıldığında büyük harfle başlatılır. Gündelik veya mecaz anlamda ise küçük harfle başlatılır.

Örnek

Dünya, Güneş'in çevresinde döner.
Bu ev bolca güneş alıyor.
Kitap okumayı dünyalar kadar seviyorum.

İkilemelerin Yazımı

- İkilemeyi oluşturan kelimeler ayrı yazılır. Kelimelerin arasına herhangi bir noktalama işareti gelmez.

Örnek

İleri geri
Sağ salım
Şırl şırl
Abur cubur
Çoluk çocuk
Para mara

Sayıların Yazımı

- Sayılar yazıyla da rakamla da yazılabilir. Yazıyla yazıldığında sayıyı oluşturan her basamak birbirinden ayrı yazılır.

Örnek

Belgeseli yetmiş beş bin kişi izledi.
Kitap toplam beş yüz sayfadan oluşuyor.

- Sayılar getirilen eklerde ses olayları gösterilir.

Örnek

Onlar, buraya 1975'te gelmiş.

- Üleştirme sayıları sadece yazıyla yazılır.

Örnek

Herkes üçer konu anlatacak.

- Çok haneli, çok sıfırlı, büyük sayıların ana basamağından sonraki basamaklar yazıyla yazılabilir.

Örnek

10 milyon
5 trilyon

Büyük Harflerin Yazımı

- Cümlelerin ilk sözcüğü büyük harfle başlar.

Örnek

Tarihsel olaylar, sebep – sonuç ilişkileri kapsamında değerlendirilir.

- Özel adlar büyük harfle başlar.

- a. Kişi ad ve soyadları büyük harfle başlar.

Örnek

Cahit Sıtkı Tarancı, Arif Nihat Asya...

- b. Ulus adları büyük harfle başlar.

Örnek

Türk, Alman, İngiliz...

- c. Ülke adları büyük harfle başlar.

Örnek

Macaristan, Kazakistan...

- d. Yer adları büyük harfle başlar.

Örnek

Asya Kıtası, Pamuk Sokağı, Taksim Meydanı, Atatürk Caddesi, Mithatpaşa Mahallesi, Karadeniz Bölgesi, Kadıköy...

- e. Coğrafi şekiller büyük harfle başlar.

Örnek

Fırat Nehri Van Gölü Ağrı Dağı Konya Ovası Gülek Geçidi Sakarya Irmağı

Dikkat

Özel ada dahil olmayan ve tamlama kuran kent, il, ilçe, köy, belde... adları küçük harfle başlar.

Örnek

Kütahya ili
Etimesgut ilçesi
Güzel köyü

Örnek

Saray, han, köşk, anıt, köprü, kale gibi yapı adlarının tüm kelimeleri büyük harfle başlar.
Dolmabahçe Sarayı, Ankara Kalesi, Malabadi Köprüsü, Demir Apartmanı

f. Kurum ve kuruluş adları büyük harfle başlar.

Örnek

İstanbul Üniversitesi
Türk Dil Kurumu
Devlet Su İşleri

Dikkat

Kurum ve kuruluş adlarına getirilen çekim ekleri kesme işaretiyle ayrılmaz. "Türk Hava Yollarına" gibi...

g. Dil adları büyük harfle başlar.

Örnek

Fransızca, Arapça, Rusça...

h. Din ve mezhep adları büyük harfle başlar.

Örnek

İslamiyet
Yahudilik
Malikilik

Dikkat

Bazı dini terimlerin küçük harfle başlaması gelenekselleşmiştir.

Örnek

cennet
cehennem
sırat köprüsü

ı. Akrabalık bildiren sözcükler büyük harfle başlamaz.

Örnek

Ayşe teyze
Murat dayı
Serkan amca

Bu sözcükler, bazı tarihî şahsiyetlerde unvan değeri kazandığı için büyük harfle başlatılır.

Örnek

Nene Hatun
Dayı Kemal

i. Özel adlara bağlı saygı sözcükleri, unvanlar, meslek adları büyük harfle başlar.

Örnek

Neriman Hanım
Sait Bey
Bülent Öğretmen
Doktor Hasan Bey
Mimar Sinan

j Kitap, dergi, gazete ve sanat yapıtlarının her sözcüğü büyük harfle başlar.

Örnek

Kendi Gök Kubbemiz
Düşünen Adam
Türk Edebiyatı
Sabah

Huzur
Çalığıuşu
Varlık
Hürriyet

Dikkat

Başlıklarda geçen “ve, ile, de, ki, mi, veya, ya da” gibi kelimeler küçük harfle başlatılır.

Örnek

Leyla ile Mecnun
Vatan yahut Silistre

k. Mektuplarda, konuşma metinlerinde ve resmi yazılarda hitap sözcüklerinin ilk harfleri büyük yazılır.

Örnek

Değerli Babacığım,
Sayın Başkan

l. Yer, yön bildiren sözcükler özel addan önce geldiklerinde büyük, sonra geldiklerinde küçük harfle yazılır.

Örnek

Doğu Anadolu
Anadolu'nun doğusu

m. Millî ve dini bayramlarla belirli gün ve haftalar büyük harfle başlar.

Örnek

Kurban Bayramı
29 Ekim Cumhuriyet Bayramı
Anneler Günü
14 Mart Tıp Bayramı

n. Tarihi olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar.

Örnek

İlk Çağ
Tanzimat Dönemi
Kurtuluş Savaşı

o. Levhalar ve açıklama yazıları büyük harfle başlar.

Örnek

Giriş
Çıkış
Otobüs Durağı
II. Kat

Bilgi Kutusu

Özel adların yerine kullanılan “o” sözcüğü büyük harfle yazılmaz.

Müzikte kullanılan tür ve makam adları büyük harfle başlamaz.

Örnek

bayati
hicazkâr
türkü

Dikkat

• Özel isimlere getirilen yapım eklerinden önce ve sonra kesme işareti kullanılmaz. İngilizcenin, Ankaralılar...

Dikkat

• “-ler” eki, özel isimlere getirildiğinde ayrılmaz.
Örnek: Aliler, Osmanlılar...

Örnek

(1983 - ÖSS)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, büyük harflerin kullanımı ile ilgili bir yazım (imla) yanlışı vardır?

- A) Karayel kuzeybatıdan eser.
- B) Doğu Anadolu'da kara iklimi etkilidir.
- C) Türkiye'nin Güneyi genellikle yağışlıdır.
- D) Amerika'nın kuzey komşusu Kanada'dır.
- E) Arjantin bir Güney Amerika ülkesidir.

Çözüm:

C'deki "Güneyi" sözcüğü, "güneyi" olarak yazılmalıdır. Yön bildiren sözcükler, özel addan önce geldiğinde büyük, sonra geldiğinde küçük yazılır.

Cevap C

Birleşik Sözcüklerin Yazımı

a. Bitişik Yazılan Birleşik Sözcükler

- İsim veya isim soylu bir sözcük "etmek, kılmak, olmak, eylemek" yardımcı eylemleriyle birleşirken bir ses ikizleşir veya düşerse yardımcı eylem bitişik yazılır.

Örnek

Affetmek
Zannetmek
Kahrolmak
Sabreylemek

- Kurallı birleşik fiiller bitişik yazılır.

Örnek

Yapabildi
Gidedur
Koşuvermiş
Düşeyazdı

- Anlamca kaynaşmış birleşik fiiller genellikle ayrı yazılır.

Örnek

Göze girmek
Gözden düşmek
Kafa kafaya vermek

- Bazı kural dışı sözcükler bitişik yazılır.

Örnek

Vazgeçmek
Varsaymak
Öngörmek

- Ses düşmesine uğrayan birleşik kelimeler bitişik yazılır.

Örnek

Kaynana (kayın + ana)
Nasıl (ne + asıl)
Pazartesi (pazar + ertesi)

- Bitki adları bitişik yazılır.

Örnek

Akşamsefası
Hanımeli

- Hayvan adları bitişik yazılır.

Örnek

Danaburnu
Karabaş

- Yiyecek adları bitişik yazılır.

Örnek

Karnıyarık
İmambayıldı
Kedidili

- Gök cisimlerinin adları bitişik yazılır.

Örnek

Büyükayı
Küçükayı

- Renk adları bitişik yazılır.

Örnek

Gülkurusu
Kavuniçi
Yavruağzı

- Soyut olarak yer bildiren alt, üst ve üzeri sözcükleriyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır.

Örnek

Bilinçaltı
Akşamüstü
Bayramüstü

- Ara yönleri bildiren sözcükler bitişik yazılır.

Örnek

Güneybatı
Kuzeydoğu

- “Baş” kelimesiyle oluşturulan sıfat tamlamaları bitişik yazılır.

Örnek

Başyazar
Başkahraman

- “Hane” ve “name” sözcüğüyle oluşturulan birleşik kelimeler bitişik yazılır.

Örnek

Yazıhane
Siyasetname

- Belgisiz sıfat ve zamirler genelde bitişik yazılır.

Örnek

Biraz
Birkaç
Birçok
Birçoğu
Hiçbir

- “Ev” sözcüğüyle kurulan birleşik sözcükler bitişik yazılır.

Örnek

Yayınevi
Aşevi

b. Ayrı Yazılan Birleşik Sözcükler

- Yardımcı eylemle kurulan birleşik fiillerde ses olayı gerçekleşmezse bu fiiller ayrı yazılır.

Örnek

Arz etmek
Hasta olmak

- Birleşme sırasında sözcüklerden hiçbiri ya da ikinci sözcüğü anlam değişikliğine uğramayan sözcükler ayrı yazılır.

Örnek

Köpek balığı
Ateş böceği
Çam fıstığı
Deniz yolu
Çiğ köfte
Gece yarısı
Bal rengi
Orta Doğu
Ön söz

Dikkat

Yöresel ürünlerde ilk sözcük büyük harfle başlatılırken ikinci sözcük küçük yazılır ve iki sözcük ayrı yazılır.
Örnek: Antep fıstığı, Kayseri mantısı...

- Deyimler ayrı yazılır.

Örnek

Göz gezdirmek
Kulak kesilmek

c. Kısaltmaların Yazımı

- Birden fazla kelimenin kısaltması söz konusu olduğunda kısaltmanın tamamı büyük harfle yazılır ve aralarında nokta kullanılmaz.

Örnek

TBMM
THY
TDK
ASELSAN

- Kısaltmalara getirilen ekler kısaltmanın açılımına göre değil okunuşuna göre eklenir.

Örnek

TDK'nin
TRT'ye
MEB'den
TBMM'den

- Tek kelimelik kısaltmalarda nokta ve küçük harf kullanılabilir.

Örnek

Doç. Dr.
Alm.

Dikkat

Üs işaretli kısaltmalar kesme işaretiyle ayrılmaz.

Örnek

cm³e
m²den

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) Köşedeki çiçekler çok güzel duruyor.
- B) Ali Bey, yıllarca THY’de çalışmış.
- C) Er geç siz de benim düşünceme katılacaksınız.
- D) Büyük şairimiz, Tanzimat Dönemi’nin en önemli isimlerindendir.
- E) Bayram da hep birlikte akraba ziyaretlerine gideriz.

Cevap E

2. Aşağıdakilerin hangisinde birleşik sözcüğün yazımında yanlışlık yapılmıştır?

- A) Seminerde felsefi konulardan söz edildi.
- B) Kitaba uzun bir ön söz yazmıştı.
- C) Zannetme ki tembellik edenler başarılı olurlar.
- D) Sanatın bir çok türüne ilgi duyuyordu.
- E) Kuzeybatı yönünden sert bir rüzgâr esiyor.

Cevap D

3. “Gökbilim ve coğrafya ile ilgili konuların anlatımında, dünya ile öteki gezegen adları, güneş ve ay sözcükleri büyük harfle yazılır.”

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu kurala uyulmamıştır?

- A) Ay, Dünya’nın çevresini yirmi dört saatte dolaşır.
- B) O elbiseyi almak için dünyayı dolaştım ama istediğimi bulamadım.
- C) Camlardan içeriye Güneş girdi.
- D) Her zaman dünya bir yana, çocuğum bir yana derdi.
- E) Yapılan deney, Güneş tutulması ile ilgiliydi.

Cevap C

1. Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlış yazılmıştır?

- A) Doğu Anadolu
- B) Alanya Kalesi
- C) Beyşehir gölü
- D) Gaziantep baklavası
- E) İshakpaşa Sarayı

2. I. Otobüs Zigana Geçidi'nde ilerliyordu.
 II. Dünkü derste Millî Edebiyat Dönemi romanını işledik.
 III. Eskiden beri divan edebiyatına ait şiirleri zevkle okurum.
 IV. Onlar Kadıköy İlçesine taşınmışlar.
 V. Tatlının üstüne Hindistan cevizi serpiştirdi.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3. İkinci sözcüğü, görülen geçmiş zaman ekiyle çekimlenerek kalıplaşmış kelimeler bitişik yazılır.

Aşağıdakilerin hangisinde bu bilgiye aykırı bir kullanım söz konusudur?

- A) İmam bayıldı en sevdiğim yemeklerdendir.
- B) O, biraz hassas ve çıtkırlıdım bir insandır.
- C) Onun şiirlerinde bilinçaltı kavramı sıkça karşımıza çıkar.
- D) Amcamla ayaküstü biraz sohbet ettik.
- E) Çengelköy'de yaklaşık yirmi sene oturduk.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde geçen altı çizili kelimenin yazımı doğrudur?

- A) Duvardaki tabloyu hepimiz çok beyendik.
- B) Antremanda hafif bir sakatlık geçirdim.
- C) Masanın üstüne bir muşanba serilmişti.
- D) Bu akşam yemekte karnibahar var.
- E) Bugün ekstra yüz soru çözdüm.

5. Yarımıyamalak el yazısıyla bir şeyler yazmaya çalışıyordu.

Yukarıdaki cümlede görülen yazım yanlışının sebebi hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) Pekiştirmeli kelimenin yanlış yazılması
- B) İkilemenin yanlış yazılması
- C) Büyük harfin yanlış kullanılması
- D) Kısaltmanın yanlış yazılması
- E) Bir ses olayına uyulmaması

6. Aşağıdaki tarihlerden hangisi yanlış yazılmıştır?

- A) 30. Kasım. 1776
- B) 30. 11. 1776
- C) 30/11/1776
- D) 30 Kasım 1776
- E) 30. XI. 1776

7. Aşağıdaki kelimelerden hangisi yanlış yazılmıştır?

- A) Çünkü
- B) Hâlbuki
- C) Düнки
- D) Oysaki
- E) Mademki

8. Aşağıdakilerin hangisinde verilen sözcüklerin tamamı doğru yazılmıştır?

- A) domates – çekinser – ahbap - bağırsak
- B) matamatik – makine – maydanöz - film
- C) fiat – ispat – kavanoz - kolej
- D) jeton – espri – doküman - laboratuvar
- E) kontör – egzoz – felan - aşşağı

9. I. O'nun eserlerinde yalın söyleyiş göze çarpar.
II. Marmaris'de yaklaşık on yıl kalmışlar.
III. Asılına bakarsanız hepimiz biraz yalnızız.
IV. Hiçkimseyi kırmayan, dostcanlısı bir insandı.
V. Dinliyecilerin arasında gençler de vardı.

Yukarıdaki cümlelerin hangisinde birden çok yazım yanlı-
şı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yanlış bir bilgi verilmiştir?

- A) Özel adlardan önce gelen unvan sözcükleri büyük harfle başlar.
- B) Sayılara getirilen ekler kesme işaretiyle ayrılmaz.
- C) Özel adlara getirilen yapım ekleri kesme işaretiyle ayrılmaz.
- D) Özel adlardan sonra gelen ve saygı bildiren sözcükler büyük harfle başlar.
- E) Kurallı birleşik fiiller bitişik yazılır.

11. I. 5.
II. 5'er
III. 5'nci
IV. 5.'inci
V. 5.'nci

Yukarıda numaralanmış sayılardan hangisi doğru yazılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

12. “Beni dinliyen herkese derdimi ve yapacaklarımı anlatacağım.” cümlesindeki yazım yanlışının sebebi nedir?

- A) Gereksiz ünlü daralması yapılması
- B) Ünlü düşmesi kuralına uyulmaması
- C) Büyük harfin kullanımında yanlışlık yapılması
- D) Ünsüz benzeşmesi kuralına uyulmaması
- E) Birleşik sözcüğün yanlış yazılması

13. I. Röportajda anlatılanlar epey ilgimi çekmişti.
II. Bugün benzin biraz sararmış gibi.
III. Depodaki kolilerin tamamını saydılar.
IV. Yemeye biraz daha tuz ekledi.
V. O zamanlar kağı, taşımacılıkta çok yaygınmış.

Kaç numaralı cümlede geçen altı çizili kelime yanlış yazılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

14. Yağmurlar yağar olur bir serin dere
Bir gümüş kemer gibi ovada akıverir
Kıvrılır, döner gider, getirir bolluk her yere
Çağlayan dere değil, benim güzel dilimdir

Bu dörtlükte yanlış yazılmış kaç kelime vardır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısaltmaya gelen ekin yazımında yanlışlık yapılmıştır?

A) Sınıf arkadaşımın babası THY'nda çalışıyor.
 B) TÜBİTAK'tan yapılan açıklamayı size ilettim.
 C) Yıllarca Alm.dan dilimize çeviriler yaptı.
 D) TDK'nin sözlük ve yayınları bir dilci için son derece yararlıdır.
 E) Kardeşim İTÜ'den 1993'te mezun oldu.

2. I. Sonbahar rüzgârları etkisini göstermeye başladı.
 II. Arabayı yolun sonundaki otoparka park etti.
 III. Bahçede cır cır böcekleri ötüp duruyordu.
 IV. Bu sorunun çözümü bana karmakarışık geldi.
 V. Kış geldiğinde sık sık tiyatroya giderdi.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün yazımı yanlıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

A) Sanki yemek yapmaktan çok da anlıyormuş gibi...
 B) Herkes öğretmenin tahtaya yazdıklarını anlamaya çabalıyordu.
 C) Anadolu'nun güneybatısının yağışlı olacağı ifade edilmiş.
 D) Her şey bir Ağustos sabahı başladı.
 E) Fazıl Hüsni Dağlarca'nın "Havaya Çizilen Dünya"sını okuyorum.

4. I. Onlar, İstanbul'un Üsküdar ilçesinde oturuyor.
 II. Muzaffer Bey, bu firmada uzun süredir çalışıyor.
 III. Ege Denizi'nin güzelliği dillere destandır.
 IV. Önümüzdeki Perşembe sizi yemeğe bekliyoruz.
 V. Dün dünya kadar işi tamamladık.

Kaç numaralı cümlede yazım yanlışı yapılmıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

5. Yaşam inişli çıkışlı bir yol gibidir. Bu bakımdan yaşamı bir bütün olarak algılamak, insanı daha sabırlı ve dayanıklı bir duruma getirir. Yaşam da zorluklar kadar kolaylıklarında var olduğunu bilmek, insana umut aşılır. Umut ise başarı ve mutluluğun anahtarıdır.

Yukarıdaki metinde yazımı yanlış olan kaç kelime vardır?

A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili ifadede yazım yanlışı vardır?

A) Şirket geçen yıl 20 milyon TL kâr elde etti.
 B) 15.00'te başlayacak gala, 17.00'de sona erecek.
 C) Beldemize her yıl yüzbin turist gelir.
 D) 1978'de Ankara'da dünyaya geldi.
 E) Bu oyun ilk kez 16/V/1978'de sahnelendi.

7. I. Çok iyi bir performans göstermemize rağmen münazara galip gelemedik.
 II. Arkadaşımız bu geometri sorusunu da doğru cevaplaya bildi.
 III. Geçen gün sınav başvurusunu yaptı.
 IV. Kitabın başkahramanı yoksulluk problemi içindeydi.
 V. Bahçedeki hanımeli çiçekleri çok güzel kokuyordu.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde birleşik kelimenin yazımı yanlıştır?

A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

8. Hep bir mutluluk türküsünü seslendirdi. Kendini bildi bileli I
güzelliklerden sözetti. II Şiirlerinde de düzyazılarında da III
yalın bir dil kullanmayı yeğledi. IV Böylece sanatımızda
sağlam bir yer edindi. V
- Bu parçadaki altı çizili sözcüklerden hangisinin yazımı yanlıştır?
- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

9. Aşağıdaki birleşik sözcüklerden hangisinin yazımı doğrudur?
- A) Farketmek
B) Yazı vermek
C) Baş kahraman
D) Akşamüstü
E) Af etmek

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tarihlerin yazımı ile ilgili yanlışlık yapılmıştır?
- A) Temmuz ayının 15'inde tatile çıkacakmış.
B) 25 Mart'ta yeni bir inşaat projesi başlayacakmış.
C) Her Salı arkadaşlarla tiyatroya gideriz.
D) 17 Ağustos 1976'da ilk dergiyi çıkardılar.
E) 28/12/1997'de Ankara'da dünyaya gelmiş.

11. I. Amacı olmayan gemiye hiç bir rüzgâr yardım etmez.
II. Onun şiirlerinde tabiat, yaygın bir kavramdır.
III. Nihayet iki tüccar, fiyatta anlaştı.
IV. Bu güzel sürpriziniz için size çok teşekkür ederiz.
V. Siz gidedurun, ben size yetişirim.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde geçen altı çizili sözcüğün yazımı yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

12. Aşağıdaki kelimelerden hangisi yanlış yazılmıştır?
- A) Konserve
B) Elektrik
C) Müsabaka
D) Sarımsak
E) Piano

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden çok yazım yanlışı vardır?
- A) 10 Mayıs'ta bu konferansa katılacağım.
B) Geçen yıl İTÜ'nden mezun olmuş.
C) İki kardeş baş başa vererek bu sorunu çözdü.
D) Ben Temmuz'da ingilizce kursuna başlayacağım.
E) Bildiğim her şeyi kitaplara borçluyum.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) Dışarı çıkmışken ekmekde alayım dedim.
- B) Bu kitabı yazmakdan büyük bir zevk aldım.
- C) Her sorunun bir değil, bir kaç çözümü vardır.
- D) Halbuki toplantı saat 18.15'teymiş
- E) Bilinki başarı hiçbir tesadüfle açıklanamaz.

2. I. Bu kitapların her birini dikkatle inceledim.
 II. Tamirat işlerinden anlamadığı besbelliydi.
 III. Civcivler bahçede bir o yana bir bu yana kaçıyor.
 IV. O, tarih şuuruna sahip bir yazarımızdır.
 V. Derslerimdeki başarımlarım artdıkça mutlu oluyorum.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde geçen altı çizili ifadenin yazımı yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3. Aşağıdakilerin hangisinde büyük harflerin kullanımı ile ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Kiralık Konak'ını okuyorum.
- B) Siz de mi çeviri yapmayı beceriyorsunuz?
- C) Tanzimat dönemi birçok ilke sahne olmuştur.
- D) Ali abimin bu programın nasıl çalıştığını anlamaması oldukça garip.
- E) Ayşe Hanım, Güven Pastanesi'ni arıyordu.

4. I. 3.000.070
 II. bir milyon beşyüz bin
 III. 2,5
 IV. on altışar
 V. dört trilyon

Yukarıda numaralanmış sayılardan hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

5. (I) Sağlıklı bir yaşam için spor yapmak son derece önemlidir. (II) Hareketsiz kalmak, bir anlamda tembelliğe ve hastalıklara davetiye çıkarmaktadır. (III) Yürümek bile pekçok kez insanın kendisini dinç ve dinamik hissetmesini sağlayan bir aktivitedir. (IV) Koşmak ve yüzmek de beden ve ruh sağlığı için iyi gelir. (V) Hareketli bir yaşam sağlıklı bir bedene sahip olmayı mümkün kılmaktadır.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

6. (I) Bir başarıyı elde etmek isteyen kişi planlı çalışmanın yöntemlerini tanımalıdır. (II) Gerçekte başarının sırrı, doğru teknikleri bir plan eşliğinde kullanabilmektir. (III) Aksı durumda tökezleme baş gösterir. (IV) Bu da kişide yılmınlığa sebep olabilir. (V) Böyle olunca da istediğimiz hedefe ulaşma ihtimalimiz ortadan kalkar.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı söz konusudur?

- A) I. ve II. B) I. ve III. C) II. ve III.
 D) III. ve IV. E) IV. ve V.

7. Meslek ve unvan bildiren sözler, özel addan önce geldiğinde büyük harfle başlar.

Aşağıdakilerin hangisinde bu bilgiye aykırı bir kullanım söz konusudur?

- A) Romanın kahramanı Yüzbaşı İlyas'tı.
- B) O gün doktor Mehmet Bey bir rahatsızlık geçirmişti.
- C) Dün Avukat Kemal Bey'i gördüm.
- D) Bu şantiyede çalışmaya başlamış Mühendis Murat.
- E) Toplantıda Müdire Zeynep Hanım da söz aldı.

8. I. İETT bu hattaki sefer sayısını iki katına çıkarmış.
 II. Amcam bir konferans için ABD'ne gitmişti.
 III. Dün akşam onlarla lokantada buluşacaktık.
 IV. Baktımki şiir okumak, zannettiğim kadar zor değilmiş.
 V. Kitabı tercüme ederken pek de zorlanmadım.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangilerinde yazım yanlışı vardır?

- A) I. ve II. B) II. ve III. C) II. ve IV.
 D) III. ve IV. E) IV. ve V.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde büyük harflerin yazımı ile ilgili yanlışlık vardır?

- A) Ağrı Dağı'nın görüntüsü çok etkileyicidir.
 B) Mete efendi de size destek verecek.
 C) 14 Aralık'ta büyük bir toplantı yapılacaktı.
 D) Kahramanmaraş dondurması harika bir lezzettir.
 E) İstanbul'a ilk gelişim 1997'ye rastlar.

10. Aşağıdaki tarihlerden hangisinin yazımı yanlıştır?

- A) 19 Eylül
 B) 20.10.2016
 C) 05/09/2017
 D) 10 Şubat 1972
 E) 15 nisan 1916

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik sözcüğün yazımı yanlıştır?

- A) Derslerimde başarılı olunca çevrem gözüne girdim.
 B) Bir an için çok zengin olduğunuzu farz edelim.
 C) Sağ omzumda bir ağrı his ettim.
 D) O zamandan bu zamana süregelen bir dostluğumuz var.
 E) Çevreden gelen gürültüler herkesi rahatsız etti.

12. I. Zihinsel gelişimle beraber kişilik oluşumunu da içeren konuşma, çok yönlü bir nitelik göstermektedir.

II. Konuşma sadece bir takım kelimeleri ses aracılığıyla başkalarının kulaklarına iletme değildir.

III. Konuşma da dinleme de bilimsel bir eğitim konusu ve uygulaması durumuna gelmiştir.

IV. Simge; konuşmamıza aracılık eden kelimeler, sesler, jest ve mimiklerdir.

V. Biliyoruz ki çocuğa kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasında ailenin işlevi büyüktür.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir ses olayına uyulması yazım yanlışına yol açmıştır?

- A) O kadar sabır etti de bu sıkıntıyı atlattı.
 B) Sağlıklı bir yaşam için doğru beslenmek gerekir.
 C) Okuduğum her kitap bana bir şeyler katmıştır.
 D) Alnımda var derin derin çizgiler.
 E) O, çok etkili dizeler yazan bir sanatçıydı.